

H 17-28
7

Kõlgi maade proletaarlased, ühinege!

„Töötavad naisterahvad, pidage meeles, et fashism röövib teilt kõik õigused, mida endile kätte olete võitnud võitluses, võtab teilt iseseisvuse ja töö.

Keegi meie hulgast ei tohi enne rahule jääda, kuni pole purustatud fashism, mis paratamatult seotud verise surve, terrori, nälja ja sõjaga.“

Klara Zetkin

N

ais TÖÖLINE ja
KOLHOOSNIK

50

Juuli

„Külvaja“ kirjastus

1933

SISUKORD:

	lk.
I. Poliitiline osa.	
Klara Zetkin.	1
Suri meie Klara.	2
Viimane külaskäik.	3
Võitlusele kõrge viljasaagi eest.	3
Parteiline ja hulgaline töö naisterahvaste keskel.	6
Naisseltsilised — õppima.	7
II. Kindlus: aine rahvusvahelist sidet.	
Prantsusmaa naistööline ägab kriisiraskuste all.	8
Eesti fashistid valmistavad riigipöördele ette.	10
III. Ilukirjandus.	
<i>Terijõe</i> , Põpsikülas.	11
Raudsete reservena.	12
IV. Sõnumid.	
Hulgaline kasvatustöö.	13
Tõstikem temposid.	13
Kutsume enese eeskujule järgnema.	14
Võitlus tempode eest.	14
Naiskolhoosnikud-töökangelased.	15
Lõhede likvideerimisele.	15
V. Majanduse osa.	
Aiaviljatoidu valmistamiseks.	16

Klara Zetkin

Л.П.Б. в ЛНП
 11.1933 г.
 АКТ № 524

Tulisem suurim revolutsioonäär-internatsionalist.

Ei ole enam elusate seas Klara Zetkini, seda kirglicemat ja leppimatut kapitalismi vastu võitlejat. Klara suri 20. juunil kell 2.10 min. hommikul Arhangelskojes, Moskva lähedal.

Üle 50 aasta tema elust oli täis revolutsioonilist võitlust ja tegevust, mis sidus terve tema elu Saksamaa ja rahvusvahelise tööliikumisega.

Klara Zetkin oli võrsunud üles rahvakooliõpetaja perest. 20-aastaselt astub ta Leipzigi õpetajate-seminariumi õppima.

Seal lähineb Klara vene-poola poliitemigrantidele. Selles ümbruses saab ta oma esimese marksistliku kasvata. Siin tutvunes ta ka poola emigrandiga, oma tulevase abikaasaga Osip Zetkiniga, kelle kaudu ta juba üsna noorelt lähines noorele kasvavale revolutsiooniliikumisele Venemaal.

Peale Osip Zetkini väljasaatmist Saksamaalt, sõitis Klara ühes temaga Schveitsi ja pärast Pariisi. Pariisis elas ta läbi raskeid päevi. Ta mees põdes parandamatut haigust. Klara pidi teda ja kahte poega ülal pidama.

Peale mehe surma 1889. a. tuli Klara Saksamaale tagasi. Töötas esialgu Stuttgardis „Dietzi“ kirjastuses; 1892. aastal nakkab ta sotsiaaldemokraatlist naisteajakirja „Gleicheit“ toimetama. Kui naisteajakirja toimetaja ja hea kõneleja tegi Klara oma esimeseks ülesandeks naisproletariaadi seas töötamise, tema ümberkasvatamise ja tema ärahoidmise kodanlisest naisliikumisest. Ta näitas oma ajakirja veergudel ja oma paljudes väljaastumistest, mis vahe on naisproletariaadi liikumise ja kodanliku naisliikumise vahel. Ta kriipsutas alati alla, et naisproletariaadi liikumine on üks osa üldproletariaadi võitlusest ja kui niisugune on see liikumine alati katkestamatult seotud olnud proletariaadi üldvõitlusega, on tema lahutamatu osa.

Naisteajakiri „Gleicheit“ oli tema juhtimisel kuni 1916. aastani proletariaadi klassivõitluse häälekandjaks, peale selle läks ta oportunistide kätte.

Klara Zetkin töötas rahvusvahelises ulatuses, ta juhtis kuni viimase tunnini rahvusvahelist naisproletariaadi liikumist. Tema oli üks tähtsamatest rahvusvaheliste naistekonverentside organiseerijatest ja juhtidest. Esimesel rahvusvahelisel sotsialistilisel naistekonverentsil, mis oli ühel ajal Stuttgardi kongressiga 1907. a., sai tema algatusel organiseeritud rahvusvaheline sotsialistiline naissekretariaat. Selle juhtijaks valiti Klara Zetkin.

Kolm aastat hiljem oli Kopenhaagenis teine naisproletaarlaste konverents, kus Klara Zetkini algatusel otsustati 8. märts rahvusvaheliseks naistepäevaks kuulutada.

Klara Zetkinil, kuigi ta peaaesjalikult töötas naisproletariaadi organiseerimise alal, on palju teeneid ka teistel revolutsioonivõitluste väerindadel.

Klara võitles kõige ägedamalt II Internatsionaali oportunisti vastu. Tema viimane surmaeelne artikkel Hitleri ees põlvitavale II Internatsionaalile oli kirjutatud II Internatsionaali lõpulikuks paljastamiseks, mida ta aga ei jõudnud lõpetada.

Klara Zetkin teadis, et revolutsiooniline liikumine on ainult siis tugev ja elujõuline, kui ta kõige ägedamat võitlust peab oportunisti kallakute vastu parteis. Meie eestlased — naistöölised ja naiskoolhoosnikud — peame ka Klara Zetkini alati eeskujuks võtma, eriti käesoleval silmapilgul, kui rahvusdemokraadid jälle pead hakkaavad tõstma, jällegi välja astuvad EKP juhtivuse vastu, kes eesti proletariaati viimasele otsustavale võitlusele organiseerib.

Klara Zetkin oli üks tulisem võitleja imperialistliku maailmasõja vastu 1914. aastal. Kui II Internatsionaali juhid julgunult tööliklassi huvid ära andsid, kui II Internatsionaali juhid endid imperialistliku sõjavankri ette rakendasid, siis

oli jällegi Klara see, kes ühes Leniniga, Rosa Luxembürgiga ja Karl Liebknechtiga rahvusvahelise proletariaadi võitluslipu imperialistliku sõja vastu kõrgele tõstis.

Klara Zetkin oli meiega Oktoobri suurte võitluste päevil, kodusõja päevil. Alati on Klara Zetkin olnud meiega — meie muredega, meie rõõmudega. Möödunud aastal tema 75. a. sünnipäeval annetati temale Lenini orden. Klara on kõik need aastad kindlustanud ja kõige laiemates tööraha hulkades populariseerinud Oktoobrirevolutsiooni hiigla saavutusi ja meie võidurikast sotsialismi ülesehitust NSV Liidus.

Klara Zetkin ei ole üksi saksa tööraha juht, Klara on rahvusvahelise proletariaadi üks eesvõitlejatest.

Kominterni III kongressil sai ta vallitud KITK presiidiumi liikmeks ja jäi sinna tegevaks kuni surmani. Viimased aastad takistas Klarat haigus, kuid siiski jatkas ta tööd. Kõik mäletavad kuidas ta möödunud aastal veel sõitis Saksamaale, et

avada Saksa riigipäev kui kõige vanem riigipäeva liige.

Klara võttis veel kõik oma jõu kokku ja pidas seal sütitava revolutsiooniliku kõne fashistliku diktatuuri vastu. Selles kõnes ütles ta: „Ma loodan läbi elada veel seda rõõmsat päeva, kus mina, kui kõige vanem saadik, Saksamaa Nõukogude esimese kongressi avan.“

See Klara tuline soov ei läinud täide. Kuid fashistide kogu jultumuse peale vaatamata oli Klara kindel usus, et pole kaugel enam proletaarne revolutsioon, mis mitte üksi Saksamaal, vaid kogu maailmas fashismi minema pähib.

Tõstame kõrgemale võitluslipu, mida meie ainult silmapilguks sügavas leinas langetasime Klara Zetkini põrmu üle!

Kindlustame lõpuliku võidu NSV Liidus. Aitame kutsuda ja organiseerida kogu ilma kurnatuid hulki viimasele võitlusele — proletariaadi lõpulikule võidule, mida nii väga igatses Klara Zetkin ja mille eest ta võitles nii tuliselt kogu oma eluaeg.

S. Allermann.

Suri meie Klara

Suri Klara Zetkin — energiline, mehine revolutsionäär, julge võitleja igasuguse oportunismi vastu, kes nii palju teinud proletariaadi jaoks, kes nii palju teinud nais-töölise teadvuse kasvu jaoks. Möödunud aastal pühitsesime tema 75-aastast sünnipäeva. Meie partei keskkomitee saatis temale siis eriti palava tervituse.

Ta nõrgenes päev-päevalt, kuid ta kogus oma viimase jõu, ning sõitis möödunud aastal Saksamaale riigipäeva avama. Tema mehine tegu avaldas niisugust määratusuurt mõju, et isegi fashistid vaikides ta leegitsevat kõnet kuulasid.

Viimane tali oli talle eriti raske. Ta hävines füüsiliselt. Muidugi, ta ei kahelnud ühtegi minutit selles, et fashism — see paise, mis sureva kapitalismi keha katab, on määratud hävinemisele, samuti nagu kapitalism ise. Kuid sündmused Saksamaal ärritasid teda sügavalt — Saksamaal oli ju nii palju töötatud ja üle elatud. Kuid mitte vähem kallis ei olnud talle Nõukogude Liit.

Ta sõitis Nõukogudemaale, et näha ehitatavat sotsialismi. Siin, 8. märtsil. 1933.

aastal, annetati Klara Zetkinile Lenini orden. Viimane kord kui ma teda käesolevail maipäevadel nägin, rääkisime temaga kolhoosilise ehitustöö kasvust, kolhoosnikkude kongressist, Stalini kõnest kolhoosnikkude kongressil, töö tõstmisest naisterahvaste seas, sellest, kuidas muutub meie Liidu pale ja sellest, et ligi on tund, mil Saksamaal töolisteliikumise laine tõuseb. Rääkisime Vladimir Iljitshist.

Meie põvele, kes saksa töölisteliikumisest nii mõndagi õppis, oli Zetkini nimi lipuks. Vladimir Iljitsh armastas Klarat eriti, armastas temaga rääkida hingeliselt.

Armastusega suhtusid Klara Zetkinile meie Liidu naistöölised, naiskolhoosnikud. Tema unistuseks oli sõita kolhoosidesse, Liidu kõige kaugematesse kohtadesse, Kesk-Aasiasse, vähemusrahvustest naiskolhoosnikkude juurde. Suri meie Klara, kuid tema võitlus ja töö ei möödunud jäljetult. Ta tegi palju ülejõu revolutsiooni heaks, mis nüüd fashismi kogu määratsusele vaatamata lähemal on kui kunagi varem.

N. Krupskaja.

Viimane külaskäik

... Meie sõitsime sõpradega, kelledega Kominternis ühes töötame, Arhangelskojessa, kus Klara Zetkin viimasel aastal elas. Tema elas siin juunikuust 1932. aastast peale väikeste vaheaegadega, mil ta Amsterdamis sõjavastasele kongressile ja Saksamaa riigipäeva avamisele sõitis. Arhangelskojes puutusime kokku tema lähimate sugulastega, kahe pojaga, minijaga ja teistega selles toas, kus vana revolutsioonivõitleja oma viimased tunnid mööda saatnud.

Nad jutustavad Klara viimastest elupäevadest. 18. kuupäeval tundis Klara enesel paha olema. Tal oli raske toas viibida. Ta viidi parki. Ta ütles oma minijale, kes juba kaua olnud tema sekretäriks: — Ma pean sotsiaaldemokraatidest ühe kirjatüki kirjutama. See tarvis kiiresti ära trükkida.

Klara tahtis kirjutada suuremat kirjatüki Saksamaa sotsiaaldemokraatidest, nende suhtumisest Hitlerile ja II Internatsionaali vahekordadest Saksamaa sotsiaaldemokraatidega.

Klara kordas mitmel korral: — See, mida teevad praegu Saksamaa sotsiaaldemokraatia ja II Internatsionaal, on 4. augusti 1914. aasta äraandmise loogiline järelus.

Alguses tahtis Klara kirjatüki plaani koostada, kuid pärast hakkas otsekohe etteütleva. Dikteeris mõned read, kuid ei saanud enam jätkata. Ta väsis ära ja hakkas hingeldama. Viimased sõnad, mida ta ütles, olid:

„II Internatsionaali saatust kehistub uuesti näitlikult Saksamaa sotsiaaldemokraatide saatuses, nagu see alati on olnud kui ta revolutsioonilisele marksismile äraandjaks sai.“

Teisel päeval kaebas ta, et ei saanud etteütlemist jätkata. Ta ootas, millal ta minija tagasi tuleb. Ta valmistas sm. Torgleri kaitseks ajalehes välja astuma. Oli rahutu tema saatuse üle, tahtis tema kaitseks hoogtööd kõvendada. Seletas, et nimelt selles tükis tahab II Internatsionaali vastu kirjutada. Temale loeti viimaste lehtede sõnumeid Saksamaa sündmustest ja Saksamaa kompartei võitlusest.

19. juunil kell 8 õhtutõusis tal palavik. Klara seisukord polnud sugugi halvem kui harilikult. Ta oli täie mõistuse juures. Tema suremist ei oodanud keegi. Tihti enne seda oli ta enesel veel pahema tunnund olema, kui sel päeval. Ta rääkis Rosa Luxemburgist, kuid suure vaevaga sai veel sõnu välja ütelda ja hakkas juba hinge tõmbama. Klara ei tundnud kannatust. Lausus veel: „Rosa“ ja uinus igavesele unele.

Nii vaikselt suri vana võitleja. Tema viimased mõtted olid revolutsioonilise proletariaadi võitlusest ja võitlusest II Internatsionaali vastu.

Ta lebas valges toas, valge näoga — revolutsiooniliku marksismi viiekümne-aastase võitluse kehistus.

Bela Kun.

Võitlusele kõrge viljasaagi eest

Kevadise eduka külviga ei lõppenud veel võitlus kõrge viljasaagi eest, vaid seda peab saavuta eeskujuliku hoolekandmisega põldude eest, heina- ja viljakoristuse hoogtöö eduka lõpetamisega.

Vaatamata kulaklikule agitatsioonile ja õonestustööle viisime külvitöö käesoleval aastal läbi 20 päeva varem kui eelmisel aastal ja tõstisime ta omaduslist külge. Kulaklusevastaseks võitluseks said mobiliseeritud kolhoosnikkude hulgas, kes tegeliku tööga näitasid oma valmisolekut võitluses kõrge viljasaagi saamise eest. Klassivaenlase mõju alla langesisid enam mahajäänud osa naiskolhoosnikkudest, kes lõhkusid kolhoosi valmistuslikku distsipliini, mis oli veeks kulakute veskile. Niisama

näeme kolhoosides oportunistlikku suhtumist meie töösse, mis selles väljendus, nagu poleks meil tarvis koristusehoogtöö edukaks läbiviimiseks ettevalmistuslikke töid teha, vili kasvavat ilma ettevalmistustöödeta. Niisuguste arvamiste vastu peame pidama ägedat võitlust, et nad tulevikus meie töös enam aset ei leiaks.

Eelmiste aastate kogemused näitasid, et koristusehoogtöö oli seotud teatud raskustega. Kuid kõigi raskuste ja takistuste peale vaatamata peame neist üle saama ja koristusehoogtöö tõeliste enamikkude tempodega läbi viima. Kui mõnedel valmistusaladel lõhed olid, siis kohustab see meid viljakoristusehoogtöö edukale läbiviimisele suuremat tähelepanu pöörama.

Seda paremini ja kiiremini peame kogu oma jõu mobiliseerima, et kõrge viljasaagi eest lõõkkorras ja enamlise visadusega võitlust viia.

Siin seisab partei, nõukogude ja masinatraktorijaamade ees suur ja vastutav ülesanne — kolhoose oma valve alla võtta, neid järjest õhutada, et töös tõelikke enamlikke tagajärgi saavutada. Kui me tahame, et kõik tööd saaks hästi läbi viidud, siis peame tööd viima organiseeritult.

Suur ja vastutav ülesanne seisab nimelt maorganite ees, kes kolhoosides ja üksikmajapidamistes peavad operatiivse juhtimise ja täpse arvestuse sisse seadma, külvi-

tusi ette ei tuleks, selleks peab kõik inventar olema korras ja hobusetööjõud arvele võetud.

Rohukitkumise, heinaniitmise ja viljakoristamise töödel peab kõik väärnähtused likvideeritud olema. Mingil tingimusel ei tohi nähtavale tulla isevoolu, kus jäädakse paremaid aegu ootama. Sarnane isevooluga töötamine tuli nähtavale neljanda külvihoogtööl reas eestlaste kolhoosides, nagu Kingissepa kolhoosis, Mogutovo külanõukogus, „Sotsialistliku Koidu“ ja „Edasi“ nimelistes kolhoosides Domkino külanõukogus, kus hulke küllaldaselt tööle ei mobiliseeritud, kuna aga samal ajal

hoogtöö kogemustest õppima ja töö nii organiseerida oskama, et kõige kiirema aja jooksul heina- ja viljakoristuse hoogtööd lõpetada.

Külvihoogtöös näitas kangelaslikku tööd Rääbise kolhoos (Krasnogvardéiski raionis), kus mees- ja naiskolhoosnikud suuri valmistuslisi näitajaid saavutasid. Neljanda enamliku külvi lõpetasid nad enisusmi ja vaimustusega enne tähtaega ja tootasid samasuguse vaimustusega läbi viia ka rohukitkumise, heinaniitmise ja viljade koristuse tööd.

„Rääbise“ nimelise kolhoosnikkude kangelaslik võitlus olgu kõikidele kolhoosnikkudele ja üksiktalupoegadele eeskujuks.

Kitkumise, heinaniitmise ja vilja ning teiste kultuuride koristamisetööde edukas läbiviimine oleneb valmistuslikust brigadist. Seepärast on tarvis brigadir igakülgselt kindlustada, brigadiiri isiklikku vastutust tõsta, igat brigadii kindla ja täpse tööplaani varustada ja tööd viia täpselt alusel. Et töökaigus mingisuguseid takis-

olid töös lõhed ja mahajäämised. Reas kolhoosides on niisuguseid naiskolhoosnikuid, kes kolhoosi tööst kõrvale hoiavad, sellega valmistuslikku distsipliini lõhuvad. Heina, vilja ja teiste kultuuride koristamisel peab ülesandeks seatama võitlus kaotusiminekute vastu. Vili ja teised kultuurid peab ära koristama kõige lühema ja kiirema aja jooksul, selleks kõiki keerulisi ja lihtsaid masinaid kasutades. Et heina- ja viljakoristustööd enamliste tempodega läbi viia, selleks peame mobiliseerima kõik parteilised, ametiühisuslised jõud ja nõukogulise ühiskondluse. Peame parteilist ja hulgalist tööd kõvendama, seda tööd iga brigadini ja üksiku kolhoosnikuni viima. Peame tegema laialdast selgitustööd, et tõsta kolhoosnikkude huvi töö ja tööviljakuse tõstmise suhtes, neile näidates kuidas peame oma tööd seadma, et see oleks kergem ja et töö muutuks lõbusaks. Samasuguse tähtsuse omandab tööjõu õieti organiseerimine ja selle otstarbekohane ärakasutamine. Kõik tööjõud

tuleb kindlalt ära jaotada ühele või teisele valmistusalale ja kindlatele maaaladele, alaliste valmistusliste brigaadide põhimõttel. Need valmistuslised brigaadid peavad varustatud olema kõikide tarvisminevate tööriistadega ja masinatega.

Valmistuslik brigaad vastutab kogu tehitud töö hulga ja omaduse eest.

Kõikidesse kolhoosidesse, valmistusbrigaadidesse on tarvis sisse seada tükitöö, mida arvestatakse töötuspäevade järele. Tarvis enne ja pärast koristustöid tõelikult läbi vaadata kolhoosnikkude tööraamatud kui palju kellegil on töötuspäevi. Tuleb hulgalist selgitustööd viia kolhoosnikkude keskel, neile näidates kolhoosi paremusi. Tuleb mobiliseerida kolhoosnikke kolhoosi majanduslikule ja organisatsioonilisele kindlustamisele, mis loob eeltingimused selleks, et kõik kolhoosnikud 2—3 aasta

jooksul muutuksid jõukateks. Niisama suur tähtsus on selgitustöö tegemisel seoses uue põllumajandusemaksuga maksustamisega, sest see maksustamine on kolhoosnikkude huvides ja lööb kulakute pihta.

Mitte vähema tähtsusega pole töötegemine kolhoosnikkude sissetuleku ärajaotamise alal. Sissetuleku ärajaotamine peab sündima kindla üleskirjutuse järele, kuipalju on ühel või teisel nais- ja meeskolhoosnikul töötuspäevi. Käesoleval rohukitkumise ja viljakoristuse tööde ajal tarvis hoiduda neist puudustest, mis eelmistel aastatel ette tulid, kus jaotamisel ei võetud arvele kui palju on kolhoosnikul töötuspäevi välja töötatud. Kõik need asjaolud on võimaks hoovaks, et kõige lühema aja jooksul kõik kolhoosid sotsialistlisteks majapidamisteks muutuksid.

Parteiline ja hulgaline töö naisterahvaste keskel

Parteiline ja hulgaline kasvatus töö eriti naiseltsiliste keskel on lubamata nõrk. Parteiline ja nõukoguline ühiskondlus küllas pöörab vähe tähelepanu töötamisele naiseltsiliste keskel, mida ei saa pidada millegiga põhjendatuks.

Partei keskkomitee otsusel organiseeriti nõukogude juurde naissektorid, kes tööd naiseltsiliste keskel peavad edasi viima ja juhtima.

Naisdelegaatide ring on kommunismi kooliks, kus naiseltsiliste keskel hulgalist tööd tehakse. Kohalikud parteiorganisatsioonid peavad naisdelegaatide koosolekute juhatajaks alalise püsiva ringijuhataja välja eraldama.

Tarvis on võidelda niisuguste nähtuste vastu, kus naisdelegaatide ringi juhatajaid alati vahetatakse, mis tööd tuntavalt halvendab.

Peab otsekohe ütleva, et naisdelegaatide ringide töö ei ole küllalt nõuetele vastavalt seatud; tihtipeale ollakse naisdelegaadid ainult nimepoolest, tegelikult aga ei tehta midagi, mis seda nime vääraks.

Naisdelegaatide töös puudub vastutus ja ei nõuta aru vastavate organisatsioonidelt.

Sagedasti läheb töö isevoolul, puudub kindel juhtivus ja tööplaan. Võtame näiteks kas või Volossovo raioonis oleva „Jaan Kreuksi“ nimelise kolhoosi, kus nimepidi on naisdelegaadid igasse ühiskondlisse organisatsiooni välja eraldatud, kuid tööd pole näha. Samasugune on lugu ka naissektoriga, kellede töö paigast ei nihku.

Meil püütakse seletada ja näidata, et naissektorite töö lonkab kaadrite puudumise tõttu. Muidugi on see osalt õige, kuid ei saa kõike õigustada sellega.

Oktoobrirevolutsioonist on möödunud 15 aastat. Selle aja jooksul on läbi võitlustule käinud tuhanded paremaid võitlejaid, kes oma tööga ja võitlusega on näidanud, et naisterahvas on kõige mahajäänumast, kõige eksploateeritavamast ja alandavast olevusest muutunud eessammuvaks ja aktiivseks ühiskonna üheõiguslikuks kodanikuks.

Sellepärast põhjendada nüüd naiskaadrite puudumisele ei ole siiski küllaldaselt õigustatud.

Kui meie töös puudusi ja väärnähtusi on, siis oleme meie, naiseltsilised, ise süüdi — pole ise tööst küllaldaselt huvitatud olnud.

Meil on linnas ja külas rida väga suure tähtsusega hoogtoide olnud, kus pole kõiki olemasolevaid jõudusid ära kasutatud, või tööle mobiliseeritud.

Tihti näeme, et naistööliised hoiavad kinni veel endistest harjumustest ja eluviisidest ja ei taha oma elu-olulistest küsimustes uuendus läbi viia. Osalt satuvad naiskolhoosnikud oma poliitiliselt vähese arenemise tõttu klassivaenlase mõju alla, kes naisterahvaid igasuguste võtetega ja viisidega kolhoosivastasele tööle õhutavad, et sellega sotsialismi võimsat arenemist takistada.

Vähemarenenud naiskolhoosnik või naistööline ei suuda veel aru saada meie ajutistest raskustest, mis on kasvu raskused ja mis on tingitud sotsialismi ehitustöö hiigla arenemisest.

Need on enamasti nõrgad kõhklejad, kes raskuste ees kabuhirmu satuvad ja ühele kui teisele poole kõiguvad. Selle kõikuva elemendi hulgas tuleb kõige visamat ja järjekindlamat kasvatus tööd teha.

Siin seisab naisdelegaatide ja naissektorite ees suur töö: nad peavad töötavaid naisterahvaid meie sotsialismi ehitustööle mobiliseerima, selles võitluses neid karastades ja ümber kasvatades. Seda ei saa ühekorraga, vaid visa ja püsiva töö tagajärjel. Selles töös peavad ka naisdelegaatide koosolekud suurt osa etendama, peavad töötavate naisterahvaste keskele tungima, naiseltsiliste koosolekuid, nõupidamisi, vestlusi ja ekskursioone korraldama.

Neil koosolekutel tuleb valmistuslike küsimusi käsitada ning järel vaadata, kas tööjõud on õieti ära jaotatud, kuidas valmistusliku plaani täidetakse ja kui töös lõhed tekkinud — kuidas seda kõige lühema aja jooksul likvideerida, kas sotsialistlik võitlust ja lõõktööd arendatakse jne. Tuleb koosolekuid korraldada nii, et kõik naiseltsilised saaksid neist osa võtta, et nad võiksid oma näpunäiteid ja omandatud kogemusi edasi anda.

Niisama tuleb külviplaani täitmise küsimustest kokkuvõtteid teha, et iga seltsiline näeks palju ta on välja töötanud ja kas ta oma töönorme on täitnud. Aktiivse osavõtmisega saavad naiskolhoosnikud kolhoosi majanduse paremusi näha ja on valmis kõik tegema, et kolhoosilise majanduse kindlustamise eest veel otsustavamalt võitlust pidada.

Kui meile reast eestlaste kolhoosidest kirjutatakse, et naiseltsilised kolhoosi tööle ükskõiksest suhtuvad, siis on tarvis ka seda

vaadata, mis üks või teine kolhoos on ära teinud, et neid vähemarenenud naiskolhoosnikke tööle tõmmata, kas on kasvatuslisi abinõusid tarvitusele võetud või ühiskondlist arvamist nende küsimuste ümber mobiliseeritud.

Neljanda enamliku külvihoogtöö läbi viimises mobiliseeriti kõikide kolhoosnikkude tähelepanu sellele, et külvinorme täita. Kui mõnedes kolhoosides siiski niisuguseid kolhoosnikke leidub, kes selle tähtsusest aru ei saa, siis tuleb kasvatuslikke abinõusid tarvitusele võtta.

„Alguse“ nimelises kolhoosis Tikopesa külanõukogus asetati külvitöös sabassõrkijad naiskolhoosnikud mustale tahvlile. Kui pikaldane ja järjekindel ühiskondline mõju ja kasvatus tagajärgi ei anna, siis tarvis nende seltsiliste peale vaadata kui valmistuse desorganiseerijate peale, kelle vastu tuleb kõige otsustavamalt võidelda.

Naisseltsilised, näidake kõige suuremat salilimatust päevavaraste, logardite ja valmistuse desorganiseerijate vastu ja seadke poliithulgaline töö niisugusele tasemele, mis kindlustaks kõige aktiivsemat osavõtmist ühiskondlisest tööst ning ühes sellega kindlustaks kolhoosi majandusliselt, organisatsiooniliselt ja poliitiliselt.

Kolhoosid peavad tähelepanu pöörama eriti naiskolhoosnikkude poliitilise taseme tõstmisele, neid rohkem ühiskondlisse töösse tõmbama, neid rohkem igasuguste täienduskursustele ja koolidesse saatma. Peab paremaid lõõklasi-naiskolhoosnikke enam vastavatele töödele välja

eraldama, mis naiskolhoosnikkude keskel aktiivsust ja võitlustahet tõstab. Kui naiskolhoosnik kolhoosilises majanduses oma huvide kaitsemist näeb, siis muutub ta aktiivseks võitlejaks ja hoiab teda kui oma silmatera.

Praegu on käimas heinatöö, siin peavad naisseltsilised töötama kõige suurema vaimustusega, et hein saaks õigeajaliselt koristatud. Peagi algab ka vilja ja teiste kultuuride koristusehoogtöö. Tuleb hoolt kanda, et selleks ajaks naisseltsilised kõik puudused töös kõrvaldaksid, järele vaataks valmistusliste brigaadide koosseisu ja kas brigaadid on kindlatele maaalad kinnitatud, kas masinad ja tööriistad on korras, et koristusetööga ühtki päeva ei tuleks viivitust.

Läinud aasta kogemused näitasid, et kus kolhoosnikud kolhoosi tööst huvitatud olid ja enamliku visadusega võitlesid, seal olid heina- ja viljakoristusetööd õigeks ajaks läbi viidud ja loomatoidubaas kindlustatud. Kus töös oli isevooll ja puudus juhtivus, või kus see nõrk oli, seal läks kolhoosi majandus allamäge ja kolhoosnikud kirisesid majanduslikult rasketes tingimustes.

Naisseltsilised, kui te tahate, et teie kolhoosi majandus tõuseks ja kasvaks, siis tuleb teil kõikidel kõige ennastalgavamalt ja püsivamalt võidelda selle eest, et poleks ühtegi seltsilist, kes sellest võitlusest eemal seisaks, et töö oleks naiskolhoosnikkudele kiituse, vapruste, kangelaslikkuse ja au asjaks.

Hilda Visnapuu.

Naisseltsilised — õppima

Oktoobrirevolutsioon andis naisterahvale Nõukogude Liidus vaba arenemise võimaluse. Suures ehitustöös, mis on käimas meie riigis, võitleb naisterahvas käsi-käes meestega, võites ühe kindluse teise järele majanduslisel väerinnal linnas ja külas. Järjest rohkem on vaja hästi ettevalmistatud ühiskonnatöölisi, et täita teise viisaastaku suuri ülesandeid — hävitada klassid ja tingimused klasside tekkimiseks ning kapitalismi jäänuised üldse niihästi majanduses, kui inimeste teadvuses. Vaja muuta kolhoosid enamlasteks, vaja töötada nii et iga kolhoosnik saaks jõukaks. Klassiyaenlane on oma võitlusvorme muutnud ja püüab sotsialismi ehitustööd igalpool takistada ja lõhkuda. Et osata klassiyaenlast lõpulikult võita, et kindlasti sammuda enamliku partei poolt ettenäidatud

teed mööda — peavad ühiskonnatöölised olema varustatud marksistilise-leninistilise teooriaga. Leningradi oblasti vähemusrahvaste nõukogude parteikooli eesti sektoril on alanud teadaannete vastuvõtmine uute õpilaste poolt. Vastu võetakse parteilasi, komnoori ja parteituid aktiivseid ühiskonnatöölisi. Naisaktivistid kolhoosides, kasutage ära võimalust õppima astumiseks. Õppetöö koolis algab 1. septembril. Õppima astuda soovijatel vaja juba nüüd astuda kirjateel sidemesse parteikooli eesti sektori juhatusega, et saada täpsemaid näpunäiteid kooli astumise kohta (Leningrad „28“, Fontanka 6). Naiskolhoosnikud, asume aktiivselt oma kultuurilis-poliitilise tasapinna tõstmisele. Varustame eesti kolhoosid tugevate ühiskonnatöölisega.

L. Kulaots

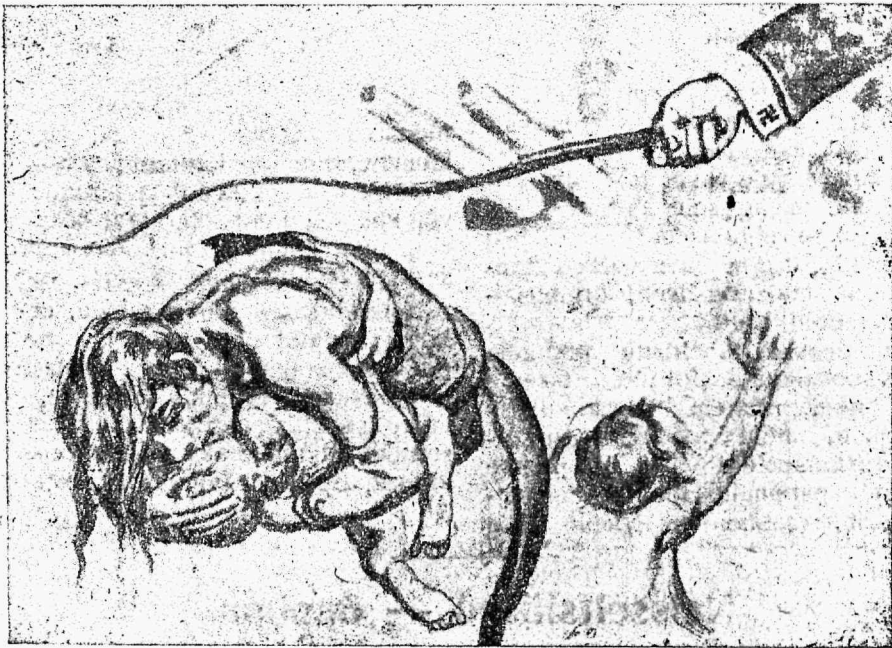
KINDLUSTAME RAHVUSVAHELIST SIDET

Prantsusmaa naistöoline ägab kriisiraskuste all

„Prantsusmaa on riik, mis elab üle „õitseaga“ ja on paremal järjel“ — teatas uhkustundega peaminister Tardieu kui New-Yorgi börsel 1929. aastal rahakursi lange mine algas.

Ei möödunud aga kuigi palju aega, kui see „paremal järjel olev ja õitsev riik“ majanduskriisi halastamatute löökide alla lan-

gas. Ilmasõjani oli naisterahvaid valmistuses 20 protsenti, peale sõda kasvab naisterahvaste arv kiirelt ja tõuseb kuni 40 protsendini ning üleilmse majanduskriisi ajajärgul tõuseb naisterahvaste osa valmistuses kuni 50 protsendini. Naisterahvaste tööjõudu kasutatakse laialt ära mitte üksi tekstiiltööstuses, vaid ka keemia-, naha-, kummi- ja ras-

Seal kus valitseb kapital.

ges. Pankrottijäämised, valmistuse vähendamised, suurte ettevõtete sulgumised, hiigla tööliste hulkade uulitsale heitmine jne on muutunud igapäevasteks nähtusteks.

Majanduslik kriis puudutab eriti raskelt töötavate naisterahvaste huve. Abielus olevad ja raskejalgsed naisterahvad heidetakse esimeses järjekorras valmistusest välja.

Tööta naistöoline ei saa mingit toetust, naisterahvas-ema on mures oma laste pärast, kes tema silmade all nälga ja külma kannatavad ning haiguste käes vaevlevad.

Peale ilmasõda kasvas naisterahvaste osavõtt valmistusest ja majanduskriis tõrjus meestöölised valmistusest välja. Kuni

ketööstuses. Viimaste ametlike andmete järele on naisterahvaid tekstiiltööstuses 60—70 prots., õmblustööstuses 81 prots., siiditööstuses 80—85 prots., metallitööstuses — 40 prots.

Töölisklassi seisukord halveneb veel rohkem selle läbi, et töötatöölise arv töö intensiifitseerimise tagajärjel järjekindlalt kasvab. Kallima meestetööjõu asemele võetakse odav naistetööjõud. Metallitööstuses, kus töötab suurel arvul kõrgepalgalisi meestöölisi, vallandatakse nad ja võetakse nende asemele naistöölised.

Töölise töötaasu väheneb kuni 10—50 protsendini. Selles suhtes trumpas tekstiil-

tööstus teised üle. 1930. aastast alates langevad tööliste palgad järjekindlalt. Ainult üksi 1932. aasta jooksul langesid palgad 15—40 protsendini. On niisuguseid naistöölisi, kes saavad 7—12 franki päevas. Kummivabrikus täidab üks naistööline 9 naistöölise aset, 20—25 franki päevas saades, kuna seda töötasu 5—10 protsendini vähendati. Keemiatööstuses Marseille ringkonnas, kus valmistatakse lõhkaineid ja mürkgaase, kõigub naistöölise töötasu 12—14 frangini päevas. Firmina nimelises metallivabrikus, kus valmistatakse sõjariistu, töötab 700 naisterahvast 2 frangi eest tunnis, sõjariistade vabrikus Oberville'is said varem naistöölised 2,50—3 franki tunnis, nüüd saavad 1,50 franki tunnis

Üks naistööline kirjeldab seda võimatut eksploateerimist, mis naistöölisele suurtes moeõmblustöökodades osaks langeb:

„Meie oleme surmani väsinud, selg ja õlad niivõrd valutavad, et ei saa õösel magamagi uinuda. Töökojas tuleb tundide viisi liikuda, suurt triikrauda käes hoides ja tervisele kahjulikku auru sissehingates. Töökoja direksioon viis sisse valju kõrra. Ühel naistöölisel on kästud gaas kustutada sel ajal kui naistöölised lõunavaheajal oma toitu tahaksid soojendada. Söök tuleb külmalt süüa, mille tagajärjel kõik me haiged oleme. Viiakse läbi valguse „kokkuhoimist“. Kahe masina jaoks on ainult 25-küünlaline lamp. Töötame tükiviisi, seda halvem on, kui me küllalt kiiresti ei õmble või kui midagi ümber tuleb teha. Tervishoid puudub täielikult. Ruume pühitakse üks kord nädalas. Puudub seep, käterätt. Meil on hullumeelsed tempod, meie ei tohi isegi pead tõsta või suud avada, töö peab saama hästi valmistatud, muidu heidetakse meid uulitsale. Mina teenin ainult iseomale ülevõlpidamist. Elan ühises toas sõbrannaga. Ütlen kõigest lahti, saaks aga tükk leibagi osta. Ma ei häbene ütelda, et sagedasti olen näljas, peale seda olen närviline, väsinud ja kurnatud inimene.“

Kõigele sellele lisaks on laialt tarvitavad trahvid, mis sagedasti ühe neljandiku või poolle palgast ära võtavad.

Läinud aasta veebruarikuul võeti prantsuse parlamendi poolt trahvide kohta vastu seadus, mis ettevõtjatele võimaluse annab töölisi igal juhtumistel trahvida mitte üle neljandiku palga võrd.

Tõelikult tähendab see Boncour'i seadus tööstuse ja kõigi elanikkude tegeeliku miilitariseerimise teostamist, kasarmu-distsipliini tarvitusele võtmist ning ettevõtete et-

tevalmistamist sõjale. Seniitlampide valmistamise vabrikus töötab 500—600 naistöölisi, kelledelt trahve võetakse ennekuulmata suurtes summades, sagedasti hoitakse pool palka kinni.

Suurematesse tehastesse lüüakse eriline politsei, kes tööliste keskel luuramist toimetab, tööliste ülalpidamist jälgib nii tehastes kui ka väljaspool tehasi.

Võimatu raske eksploateerimise tagajärjel muutuvad õnnetud juhtumised sagedateks nähtusteks.

Eriti raskesse seisukorda on asetatud siiditööstuses töötavad naisterahvad, kus tarvitatakse kahjulikke aineid — kloori, eetri, tinkpiiritust j.t., mis sagedasti toovad tõsiseid tiisikuse ja muude haiguste juhtumisi, pimedaksjäämisi ja mürgitusi. Lina- ja kanepivabrikus töötavad naisterahvad kannatavad reumatismi ja tiisikuse all.

Niisuguses seisukorras elavad tööstuses töötavad naistöölised. Mis puutub tööstusesse, siis on nad väljasuremisele määratud. „Õitsev“ Prantsusmaal — maa, kes iga aasta 20 miljardi ja veel rohkem sõjariistade valmistamise peale ära kulutab, kes kümneid ja sadandeid miljoneid sõjalisi laenu annab Rumeeniale, Poolale ja Lõuna-Slaaviale, et Nõukogude Liidu vastasele sõjale ette valmistada. Töötutele puudub sotsiaalne kinnitus. Toetust saavad ainult 23,3 protsenti töötuid. Prantsusmaal maksavad töölised sotsiaalsesse kinnitusfondi üks kolmandik, kaks kolmandikku kannavad riik ja ettevõtja.

Naisterahvad on abist täiesti ilma jäetud. Aitab sellestki, et naistööline on abielus ja ta jäetakse abist ilma või antakse pool toetussummast. Tööst vallandatud naistöölisi ootab avaliku naisterahva kollane pilet või vangistamine. Alandamine või vangimaja — see on naistöölise osa. Tegelik elus — nälg, külm ja vaesus. Kuid Prantsusmaal naistööline leiab väljapääseteed sellest olukorrast.

Võitluses näeb naistööline oma vabastamise teed, mis on kogu tööliklassi vabastamise teeks. Kodanluse lootus naistöölisest enesele proletariaadi revolutsioonilise liikumise vastu tuge leida, vähe- neb ikka enam ja enam. Ei möödu ühtegi streiki, kus naistöölised ja isegi tööliste naised revolutsioonilisel valvepostil ei seisa. Naisterahvad seisavad tehaste ees ja valvavad hoolikalt streigiturdjaid. Naisterahvad võtavad aktiivselt osa demonstratsioonidest, annavad tugeva vastulöögi po-

litseile, seavad üles ja toetavad proletariaadi võitlusloosungeid.

Prantsusmaa kommunistliku partei üleskutsed Nõukogude Liidu kaitsele leiavad elavat vastukaja naistöölise poolt ja valmisolekut võitluseks.

Vaesuse- ja sõjavastane naisliit viib küllalt aktiivset võitlust sõja vastu. Sidemes Amsterdami kongressiga algas suur ja laialdane agitatsiooniline töö. Pariisis ja teistes raioonides peeti ära raiooni kongressid, kus naisdelegaatide valimisi korraldati. Peale kongressi oli terve rida koosolekuid kohtadel, kus kongressi otsused ära kuulati.

Prantsusmaa streigiliikumise iseloomustavaks jooneks on see, milline suur tõm-

bejõud on revolutsioonilistel unitaarsetel ametiühisustel. Näiteks Beeni linnas streigi ajal võtsid osa 1.500 streikivast töölisest 600 uut ametiühisuse liiget, keda ametiühisusse hiljuti vastu oli võetud.

Kuid kahjuks ei ole unitaarsed ametiühisused midagi teinud, et nende uute tööliste olemasolu oma ridades kindlustada, mille tagajärjel enamus neist ametiühisustest lahkus.

Sidemes uue poliitilise olukorra teravimisega Saksamaal ja teistes kapitalistlikes riikides seisab Prantsusmaa kompartei ees ülesanne veel laialisemalt töötavaid naisterahvaid kompartei ja revolutsiooniliste organisatsioonide ümber koondada.

Eesti fashistid valmistavad riigipöörde ette

Seoses fashistliku diktatuuri võimulepääsemisega Saksamaal muutusid ka eesti fashistid aktiivseteks: peetakse kõnekoosolekuid, igasuguseid marurahvuslisi tähtpäevade pühitsemisi jne. Nii linnas kui maal kasvab uute fashistlike organisatsioonide arv, ning igasuguse vale ja demagoogiaga tasandatakse teed fashistliku diktatuuri maksmapanemiseks.

Fashistliku diktatuuri all mõistame kõige avalikumat, kõige varjamatut suurokodanluse, pangapidajate, töösturite ja suurte hallparunite vägivallavõimu, kus pole mingisuguseid silmakirjalikke demokraatliisi lubadusi ega uuendusi.

Et Eesti riik Saksa Hitleri eeskujule järgneb, selles ei või kellegil kahtlust olla. Juba Karksi-Nuia kärarikkal eesti lapuala meeste koosolekul tulid päevalgele fashistlikud sepitsused, kus valitsusele usaldamatust avaldati ja rahakursi langetamist nõuti, räägiti avalikult maksva riigikorra muutmise vajadusest.

10., 11. ja 12. juunil oli valitsuse ja parlamendi poolt väljatöötatud põhiseaduse uuendamise kava rahvahääletusel. Valitsuse kava kukkus kõige haledamal kombel läbi. Hääletamise tulemused olid järgmised. Põhiseaduse muutmise poolt — üks kolmandik ja vastu — kaks kolmandikku.

Et põhiseaduse muutmise rahvahääletusel sisse kukkus, see on selgeks tõenduseks, et praeguse eesti valitsuse jalgealune on lõpulikult ära löödud, millele kahtlemata valitsusekriis järgneb. Millega see lõpeb, näitab lähem tulevik. Otsitakse põhjust, millest see sissekukku-

mine tingitud, ja tulla ühele ja samale järeldusele, et sissekukkumises on süüdi kommunistid, kes majanduslikke raskusi ära kasutavad ja hulkasid valitseva korra vastu üles kihutavad. Eks siin ole jälle mängus Moskva raha.

Põhiseaduse muutmise kihutuskoosolekul, mis Tartus ära peeti, koheldi riigivanema Jaan Tõnissoni kõnet vilistamisega, jalgade trampimisega ja lõhkevate herneste pildumisega.

Ja nüüd, mil fashism oma pead tõstab ning oma diktatuuri teostada tahab, peab eesti tööliklass sellele oma kõige vihasema võitluse vastu seadma. Fashismi võidulepääsemisel ootab eesti tööliklassi veel suurem veresaun, rüüstamine ja tapmine kui seniajani.

Eesti tööliklass, kes rida kõige ägedaimaid võitlusi läbi teinud, kes kõige raskemaid kaotusi üle elanud, on alati oma võitluselipu kõrgel hoidnud ja hoiab ka seda edaspidises võitluses.

Eestis võitlev töörahvas ei tohi seda sündida lasta, et fashistid võimule pääseks, vaid nad peavad kõige otsustavamalt võitluse vastu seadma ja Eestimaa kommunistliku partei juhtimisel võitluse fõttama.

Eestimaa kommunistlik partei oma 30 aasta kestnud võitlusega on näidanud, et ta on ainuke võitlev partei, kes peab raugematat võitlust proletariaadi diktatuuri maksmapanemise eest Eestis.

Eestimaa kommunistlik partei mobiliseerib linna ja maa töötavad hulgad fashismivastasele võitlusele, et fashismile of-

sustavat vastulööki anda. Võitlus peab minema tööliste osaliste nõudmiste eest, tööliste tööpäeva pikendamise, palkade vähendamise vastu. Eestimaa kommunistlik partei, kes alati võitluslippu kõrgel hoidnud, kutsus hulkasid üles kõige laiaulatuslikumale ja otsustavale võitlusele sõjaseaduse ärakaotamise eest. Selle sõjaseaduse ärakaotamise eest, mis ainult tööliklassi vastu on sihitud, mis tööliste sõna-, trüki- ja tegevusevabadust piirab, kuna kodanlus töölisti piiramata ja karistamata tapab ning veristab. Sõjaseadus on tööliklassi fashismivastase võitluse nõrgestamiseks ja tööliste organisatsioonide rüüstamiseks. Eestimaa kommunistlik partei kutsus töötavaid hulki alustama võitlust selle eest, et kõikidele töötutele, ilma igasuguse vahe tegemiseta antaks ühekordset toetust 25 krooni suuruses ja maksuta leiba riiklikkudest viljatagavaradest töötute komitee

järevalve all ja et kõik tööliklassi tööpuuduse ja haiguste puhul riigi ja omavalitsuse kulul oleksid kinnitatud. Nõuetav summa ei tule mitte kellegilt mujalt, vaid on tööliste eneste vaevaga ja higiga saadud, nii et neil selle peale täielik õigus on. Tööliste kurnamisest saadud summad lähevad tööliklassi veristajate kaitselise ja kaitseliidu ülevalpidamiseks, kuna tööliklass nälga kannatab. Tööliklass, kes varasid loovad, on näljas, alasti ja koduta, samal ajal aga praalib ja prassib kodanlus piiritalt.

Kapitalismi üldkriisi süvenemisega kaasa käib klassivõitluse teravnemine ka Eestis. Tööliklassi ees seisab kõige ägedam, kõige vihasem võitlus, mil hulgad peavad võitlusorganisatsioonide ümber koonduma ja raugematat võitlust viima, mis ei lõpe enne kui eesti kodanlus on lõpulikult hävitatud.

ILUKIRJANDUS

Popsikülas

Kui koguks popside elamud kokku, siis saaks neid vast paarikümne ümber. Praegu esimesel popsiküla silmitsemisel äga on raske arvu öelda. Nagu linnud oma pesi pöösastikku või samblasse peidavad, nii on ka popsid oma pesad peitnud puude vahele, kus tihti paistab välja ainult tormidest puretud sammeldunud katus.

Saunade vahel, keskel, on kaunis lai plats, mida popsid „oruks“ nimetavad, kuigi tal puuduvad tavalised oru omadused.

Suvei kekslevad orus kammitsasse seotud hobusekronud, talvel ruttab siin lumi kiirel sõidul pöösaste varjule talveunile.

Oru keskel on kaev, kaevu lähedal aiaturgas äga suur liusaküljega liukivi. Viimasele on popsilaste tagumikud paari-vaksalise roosa halli joone kulutanud. Nendelegi endistele popsilastele, kelle mured juba pea halliks pleekinud, on liukivi lähedus lugupeetud paigaks.

Lähedal on mitmed vähemad kivid. Nendel istuvad suvel puhkepäevade öhtupoolikul vanad sammeldunud popsid piipu popsides ning pikaldast juttu eietades. Siin on lapsi, kes liukivi roosahalli joont veel roosamaks hõõruvad... Siin tuleb vahete-vahel vana-delegi meelde see ammumöödunud aeg, kus nemadki oma katkikulunud esimeste pükste tagumiku eest emalt sagida said. Liukivi on mitmeid inimpõlvi oma turjal liugutanud.

Öhtuvidevikul kogunevad liukivi juurde noored. Siis on siin kilkamist, lõõpimist, laulu, silmategemist ja muud noortele nii omaseid asju päris palju. Siin peetakse sõjaplaane, kuhu laupäeva või puhkepäeva öhtul minna ja mis teha: kas organiseerida oma tantsu või minna naabrikülla, kas minna mõisa juurde või mereäärde tuld tegema. Vahete-vahel, kui popsiküla noortel raha on, siis minnakse läbi muheda metsa pitsimäija pidule, kus pidu eelpäeval tehtud valged kingad hoolega läbi tantsitakse. Kodus äga sajatab isa keskhommiku ajal:

— Lõhuvad, põrgulised, ööd-mööda tantsida, siis hommikul kanguta teibaga maast lahti.

* * *

See on äga ainult popsiküla elu üks pale, ja pealiskaudsed vaatlejad näevad ainult seda. Kuid tal on kaks palet. Peame vaatama ka teist.

Popsid on üheksanda käsu kiuste alati ihaldanud maad — ja nimelt mõisa maad. Popsid on alati osanud oma sammu seada nii marsellaise kui ka internatsionaali heledile järele.

Popsid said 1905. aastal huntidena pageda mööda metsi karistussalkade eest. Tondiku popsid olid äga 1917. aastal siiski esimesed mõisa ülevõtjad ning punakaard-

lased. Tondiku popsid said kolletada 1918. aastal Saksa koonduislaagris ja Naissaare vangilaagris, millega võimule tõusnud valgekaart kostitas töörahvast ütlemata heledelt. Samad Tondiku popsid andsid rea vahvaid võitlejaid Eesti punasele kütideviisile, väga tuttav on Eesti punase kütideviisi kaabu mitmele Tondiku popsile. Tondiku popse leiame laias NSVLiidus sotsialistliku ehituse väerinnal, leiame valge Eesti vangikongides ja pörandaaluse Kommunistliku partei ridades võitlemas külgekülje kõrval tööliklassiga proletariaadi diktaatori eest.

Palju on pidanud popsiküla endast välja andma elujõudu. Kas on töösid terves ümbruses, kuhu ei oleks juba vara, aovalgel tõtanud popsid suure hulgaga, leiva-kompsud käes, et teenida uut hingepidet,

kas on neid hallparuni põlde terves ümbruses, kus poleks higistanud popsid?

Popsiküla poolproletaarlasi jätkub igale poole, kus töörahvas kurnajaid orjamas, ja popsid võitlevad selle eest, et tuleks aeg, kus popsidegi orjus kaoks, kus popsidki saaks elada inimestena, vabade inimestena, ilma jõhkra kurnamiseta. Ka popsid teevad oma ajalugu, mille tulevased leheküljed ei tunne enam orjust, ei tunne enam kurnamist.

Surevad välja vanad ja väetid. Nooremaid, tugevamaid, õpetab elu võitlema. Ka kõige viletsamad, ka need, kes oma eluaja küürutanud kurnaja ees, liigutavad end, tõstavad häält.

Popsiküla elab... Seab end sõjariistu.

A. Terijõe.

Raudsete reservena

1

*Me raudsete reservena
Ju tõusnud igalpool!
Ning võitlusele tervena
On tulnud komsomol.*

*Noor kaardivägi võitlusteel,
Me tahe võitmatu.
Noor kaardivägi võitlusteel
Töörahvale on truu.*

2

*Me võitlus vana hävitab
Ja kurnamise õõ.
Me omandame tehnika
Au asjaks muutund töö.
Noor kaardivägi võitlusteel jne.*

3

*Ei võitlust karda me,
Püss meile sõbraks käes.
Ju sammuvad me järele
Maailma noorte väed.
Noor kaardivägi võitlusteel jne.*

SÕNUMID

Hulgaline kasvatustöö

Viimastel aastatel on tööstuses kasvanud eriti naistöölise arv, kes suuremalt jaolt maalt tulnud. Need uued töölised, kes esimest korda valmistusest osa võtavad, ei ole veel täielikult vabanenud endistest harjumustest, eluviisidest, kombetest. Valmistusekatlas muutuvad need töölised pikaldase kasvatuse tagajärjel tõelikeks töölisteks.

Valmistusse tulles toovad nad enesega kaasa tööliklassile mitteomaseid harjumusi: näovärvimise, ebasüüdsalt riietamise, schimmitamise ja muid vanakorralt pärandatud jäänuseid. Ja peab avalikult ütlema, et ka meie, „Külvaja“, trükikojas on niisuguseid noortöölisi, võtame kas Ment Hilda, kes ei ole mingisugustest ühiskonnatööstest huvitatud ja hoiab neist eemale. Poliitõppuse asemele käib igasugustel klunkritel ja tantsupidudel.

Kodanlistest harjumustest läbiimbunud noortöölised jäävad valmistuseplaani täitmisel maha, suhtuvad töösse ükskõiksel ja hooletult ja on distsiplineerimatud.

Siin seisab meie parteilistel ja teistel ühiskondlistel organisatsioonidel ees suur ja vastutav ülesanne — hiljuti valmis-

tusse tulnud noortöolistest kodanliselt korralt pärandatud harjumused ja kombed juurteni välja kiskuda ja neid teadlikkudeks tööliklassi liikmeteks kasvatada. Siin selles kasvatustöös peavad kõigepealt meie noorteühing ja spordiorganisatsioonid oma hulgalist kasvatuslist mõju avaldama ja noorte hulgas tööd nii viima, et see noori huvitaks, neid valmistusplaani täitmisele mobiliseeriks.

Kui meil läinud talvel spordiorganisatsioon suure elavusega tööd algas, siis kevade tulekuga läks ta karuunile. See nii edasi kesta ei tohi. Meil tuleb spordiorganisatsioon tööle rakendada, et see kõik töölised oma töösse tõmbaks.

Niisama tuleb noorteühingul oma hulgalist poliitkasvatuslist tööd ja mõju parteitute noorte keskel kõvendada, neid poliitõppusse tõmmata ja igasugustele endatäienduse kursustele saata.

Meie ühiskondlised ja parteilised organisatsioonid pole küllaldaselt teinud parteilist hulgalist kasvatustööd uute noorte tööliste keskel, mis mõnegi ettetulnud väärnähtuse oleks ära hoidnud.

H.

Tõstkem temposid

„Alguse“ nimeline kolhoos Tikopesa külanõukogus kutsus sotsialistlikule võistlusele „Võitluse“ nimelise kolhoosi.

Kolhooside vahel sõlmiti sotsialistliku võistluse leping, kus üles seati rida küsimusi, mida töötati teostada.

Kevadine külvihoogtöö on lõpetatud ja võib asuda kokkuvõtteid tegema sellest, kuidas üks või teine kolhoos on kohustusi täitnud.

Sotsialistliku lepingu punktideks olid: õigeajaline külvihoogtöö lõpetamine, hobuste eest hoolitsemine, tuha korjamine jne. Õigeajaliseks külvihoogtöö läbiviimiseks said mobiliseeritud kõik jõud ja töö tagajärjeks oli see, et 3. juunil oli 99,5 prots. külviplaanist täidetud. Et veojõud oleks korras, selleks mobiliseeriti naiskolhoosnikkudest brigaad, kes hobuste talli oma hooldamisele võtsid ja iga nädal järjekindlalt järelevaatusi tegid, kas hobused on hästi toidetud ja puhastatud.

See aitas kaasa, et külvihoogtöö sai üldiselt hästi läbi viidud.

Sotsialistliku lepingu põhjal pidime 2 korda nädalas seinalehe välja laskma, mida meie ka tegime.

Sotsialistlik leping sai teiste kolhoosidega sõlmitud, aga kuidas seda lepingut täideti, ei tea tänapäevani, sest lepingu järele vaatamist pole tehtud. See küsimus on tarvis järele vaadata. Kus valitud komisjon ei ole suuteline seda küsimust käsitleda, või ei taha seda küsimust käsitleda, siis valige uus komisjon — tegu võimsatest inimestest. Peab tähendama, et külvitöö läbiviimise eest võitlesid kangelaslikult naiseltsilised Lipsvars, Vahtaras ja teised.

Kangelaslikult võitlevad naiskolhoosnikud olgu teistele naiseltsilistele eeskujuks. Kahjuks oli ka meie keskel niisuguseid naiskolhoosnikke, kes kolhoosi töösse ükskõiksel suhtusid, kellede nimed mustale talvilile asetati.

Peagi asume heina- ja viljakoristuse tööde läbiviimisele. Külvihoogtöö läbiviimine olgu õppetunniks kõikidele nais-

kolhoosnikkudele, et ei oleks ühtegi nais-seltsilist, kes kolhoosi töösse ükskõikseltsuhtuks.

4. juunil pidi olema laialdane naisdelegaatide ja naiskolhoosnikkude koosolek, mida aga naiseltsiliste vähese osavõtmisel tõttu tuli teise korra peale edasi lükata.

Lähemal ajal korraldatakse uus koosolek, kust kõiki naiseltsilisi osa võtma kutsutakse. Kõik naiseltsilised agaralt tööle, et meie peagi majandusliselt tugevaks muutuksime.

Kangru.

Kutsume enese eeskujule järgnema

Kevadise külvi ettevalmistamiseks ja külviplaani edukaks täitmiseks sõlmisid Tikopesa külanõukogu „Alguse“ ja „Jõu“ nimeliste kolhooside naisdelegaadid omavahel sots. võitluse lepingu. Leping täideti peaaegu 100 protsenti. Kuid tuleb üht puudust ära märkida. Leping üheks punktiks oli „Trusheniku“ kolhoosis lasteaia avamine. Lasteaeda ei avatud ruumi puudumisel, kuid eeltööd on selleks juba tehtud, et viljakoristuse hoogtöö ajaks lasteaed avatud saaks. Peale selle otsustasid naiskolhoosnikud kevade külvihoogtöö ajal varem tööle välja minna ja kõik puhkepäevad tööll olla, et kiiremini külviplaani täita ja ületada. Selle otsuse on naiskolhoosnikud täitnud, külviplaani täitmisele ja ületamisele kõigiti kaasa aidates. Need raskused, mis külvihoogtöös esile tulid, said kõik kõrvaldatud.

Et vilja- ja teistes koristusehoogtöodes paremaid tagajärgi saavutada, selleks kuulutasid „Alguse“, „Võitluse“, „Jõu“, „Botki“, „Edu“ ja „Trusheniku“ kolhoosi

naiskolhoosnikud endid lööklasteks ja võtsid oma peale järgmised kohustused:

1) Naiskolhoosnikud peavad tööriistade ja masinate õigeajalisele remonteerimisele kaasa aitama, et need heina- ja viljakoristustöödeks valmis oleks;

2) alustada heinakoristust 20-aj juunil;

3) olla eeskujuks töönormide täitmises ja töö omaduse tõstmises;

4) organiseerida ühisköök vilja- ja teiste kultuuride koristushoogtöö ajaks „Võitluse“ ja „Alguse“ nimelistes kolhoosides;

5) kõikidel puhkepäevadel koristusehoogtöö ajal tööle tulla.

Nende kohustuste täitmise eest töötasid Tikopesa külanõukogu naisdelegaadid ja naiskolhoosnikud võidelda. Nii sama kutsuvad nad teisi naiskolhoosnikuid nende eeskujule järgnema. Ausameelse suhtumisega töösse suudame ja võime koristusehoogtöö kõige lähema ajajooksul lõpetada.

L. Meister.

Võitlus tempode eest

Punase-Strugi raionis „Punase Loma“ kolhoosis töötab 3 alalist valmistuslist brigaadi. Kolmanda valmistusliste brigaadi brigaadiriks on naiskolhoosnik Anna Look. Anna Loogi valmistusliste brigaadis on peaaegu kõik naiskolhoosnikud peale kahe mehe. Anna brigaad lõpetas löökklasa külviplaani 3. juuniks ja asus sõnnikuvevadamisele ja kesakündmisele.

Jutuajamisel Annaga küsime: — Kuidas mõtled edaspidi brigaadi tööd juhtida?

Naisbrigaadir seletab: — „Enne kui meie brigaadi brigaadiriks oli Eduard Aavik, siis jäi kolmas brigaad teistest maha, nüüd aga rakendan kõik oma jõu brigaadi juh-

timisele, et see eessammuvaks brigaadiks muutuks.“

Kui vaadata kolmanda brigaadi tööd, siis näeme seal tõepoolest suuri saavutusi. Brigaad lõpetas peaaegu kõige enne külviplaani täitmise normid. Brigaad lõpetas 19. juuniks kesakünni ja asus juba sooheina niitmisele.

See on selgeks tõenduseks poliitilise taseme tõusust naiskolhoosnikkude seas, kes oskavad juba mitte üksnes hästi töötada, vaid ka kolhoosi tööd organiseerida ja juhtida.

Anette.

Naiskolhoosnikud-töökangelased

Põllumajanduse ümberkorraldamise eest sotsiaalsilistel alustel võitlevad naiskolhoosnikud õlg-õla kõrval meeskolhoosnikkudega, sagedasti isegi paremaid töönäitajaid saavutades. Nad võitlevad põllul ja heinamaal töö omaduse tõstmise ja suurema viljasaagi eest.

„Järna“ kolhoosis Punase-Struugi raioonis on naiskolhoosnik-lööklane — Marie Metsavaht, kes läinud aastal kiskus linu kõige rohkem, mille eest oleks pidanud töökangelast premeerima. Kolhoosi juhatuses oli kulak, kes Marie tööd ei hindanud ega teda teistele eeskujuks ei seadnud.

Marie Metsavaht töötab põllul, ta künnab, äestab ja külvab. Marie äestab 4 ha asemele 4,5 kuni 6 ha päevas, hommiku vara ja õhtu hilja põllul olles. Marie hoolitses hästi tema vastutusele antud hobuse eest.

Marie räägib: „Töötaks veel paremini kui siiaajani olen töötanud. Ma tean seda, et mida rohkem ja paremini töötan, seda rohkem ma saan, aga halb on see, et meil kolhoosis on veel klassivaenlase agente, kes paremini töötavaid kolhoosnikke taga kiusavad ja nende üle naeravad.“

Läinud aastal oli kolhoosi esimeheks kulak Kütt Samuel, kes kolhoosist minema jooksis ja vilja põllule mädanema jättis, et kolhoosi majandust hävitada. Kolhoosi varanduse kõrvaldamise hävitamise järele jooksis ta minema, et vastutusele võtmise eest kõrvale hoida. Kulak tegi oma lõhkumise ja hävituse tööd. Tema vastu oleks kolhoosnikkude hulgas pidanud kõige halastamatut võitlust vilma, kuid kahjuks näeme teist pilti: kolhoosis on niisuguseid kolhoosnikke, kes kulak Kütile kaasa tunnevad ja tema järele leinapisaraid valavad.

Teine lööklane-naiskolhoosnik on Alide Käger, kes töönormid ületab. Alide süda valutab kolhoosi töö pärast. Ta teeb kõik, et kolhoos kasvaks ja tugevaks muutuks.

See töövaimustus ja entusiasm, mis real naiskolhoosnikkudel-töökangelastel olemas, peab kõigile naiskolhoosnikkudele eeskujuks saama. Sellest võitluse eeskujust tuleb neil õppida ja seda omandada. Nii nagu naiskolhoosnikud võitlevad kõrgema viljasaagi saamise eest, nii peavad nad võitlema ka klassivaenlase vastu ja viljase kui ühe kulaku kolhoosist välja peksma.

A. Nuia

Lõhede likvideerimisele

Kingissepa kolhoosis Mogutovo külanõukogus mõddus kevadine külvihoogtöö suure hilinemisega. Lõhede tekkimise põhjuseks oli oportunistlik suhtumine varajasse külvisse.

Kingissepa nimeline kolhoos lõhkus raiooni külviplaani täitmist, mille tagajärjel ta mustale tahvile asetati.

Nii parteilised kui ka ühiskondlised organisatsioonid kolhoosis külvihoogtöö kokkuvõtteid tehes, peavad lõhede tekkimise põhjused üksikasjalikult välja selgitama, nendest vigadest vastavad järeldused tegema, otsekohesed süüdlased vastutusele võtma ja kõik tegema, et need tulevikus enam ei korduks.

Enne kui heina- ja viljakoristuse hoogtööle asuda, tuleb kolhoosnikkudel järele vaadata, kas kõik on heina- ja viljakoristuse tööks ettevalmistatud, kas tööriistad ja masinad on korda seatud, brigaadide koosseis järel vaadatud ja kindlatele maaaladele kinnitatud.

Tuleb selle eest hoiduda, et ei korduks niisuguseid nähtusi, kus kolhoosnikud ei

tea mida teha ja valitseb umbisiklus ja isikuvastutamatus. Selle kõige tagajärjel kannatab kolhoosi majandus ja tekivad lõhed valmistusplaani täitmises. Igale ausale töötavale kolhoosnikule peaks kalliks olema iga minut, iga tund, mis tegevustat mõõda saadetakse ja valmistuslikes plaanis lõhed tekitab.

Klassivaenlane kulak jälgib iga meie sammu ja tegevust, et parajal silmapilgul kolhoosnikkude vaevaga tehtud tööd hävitada või lõhkuda. Klassivaenlane pole veel täielikult hävitatud. Ta poeb salaja kolhoosi ja teeb oma urgitsemisetöid, et kolhoosi majandust täielikult laostada, kolhoosnikkude hulgas rahulolematust esile kutsuda ning kolhoosnikkude võitlustahet langetada.

Iga kolhoosnik peab kolhoosi majanduse kindlustamise vastu huvi tundma ja valmis olema võitlema, et kolhoosid tugevaks muutuks.

Kolhooside kindlustamise töös peavad nii mees- kui naiskolhoosnikud ise käed külge panema ja töö niisugusele tasemele

tõstma, et kolhoosi majandus areneks tõesti enamiste tempodega.

Ka meie kolhoosis leidub naisseitsiliši, kes klassivaenlase mõju alt pole vabane- nud, nende poolt väljalastud kuulujutte levi- tavad ja kolhoosi töösse mitteheahtliselt suhtuvad. See näitab veel kord, et meie peame naiskolhoosnike keskel kasvatus- list tööd kõvendama ja neid rohkem kol- hoosilisse töösse tõmbama.

Naiskolhoosnikud, kuulutame endid lõök- lasteks heinaniitmise, rohukitkumise ja vil- jakoristustööde läbiviimises. Võitleme umb isikluse ja võrdsustamise vastu. Tõstame kolhoosilist distsiplini ja tööviljakust, sest see on meie võidupant. Ainult aktiivse tööga ja võitlusega muudame kolhoosid tõelisteks sotsialisilikkudeks majapidamis- teks.

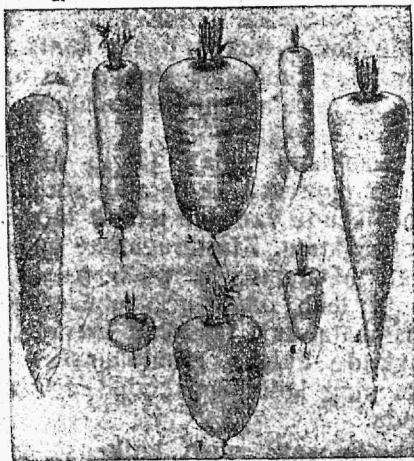
MAJANDUSE OSA

Aiaviljatoidu valmistamiseks

Kui tahetakse aiaviljast küllalt vitamiini- ja mineraalainerikast ning muidu kõrge vää- rusega toitu valmistada, siis peab meeles

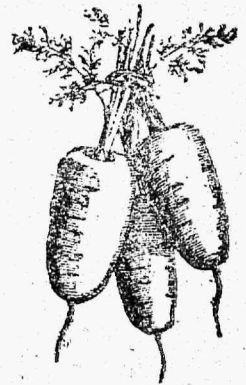

pidama järgmist: 1) aiaviljad tuleb õigel ajal korjata, mitte neid liig väljakasvada

lasta, näiteks spinat, herned, lehtsalat, oad kurgid, peakapsad jne; 2) tarvitada kohe pärast aiast toomist — „peenralt patta“,

nagu õeldakse; 3) lehtaiavilju, hernekaunu, ube tuleb ruttu vees loputada, peenendada, kui tarvis, ja toiduks valmistada, juurvili pesta, siis juurvilja liigile vastavalt kas kaapida või õhukeselt koorida ja tükeldada, pärast seda mitte enam loputada ja siis toiduks valmistada. Sageli kordub see viga, et tükeldatud porgandeid, kaalikaid veel pestakse. See on väga kahjulik toiming, sest paljud toitollused, nagu suhkur, val- guained, tärklis ja mineraalained lähevad loputusvette ning valatakse ühes sellega solki, sellepärast peab kooritud ja tükel- datud juurvilja kohe tarvitama. Pole see võimalik, siis tuleb juurvilja kuivalt kinni- kaetult seista lasta, sest enamjagu juur- vilju, välja arvatud mustjuur, pole nii tundelikud, et 1—2- tunniline seismine nende värvi muudaks. Siis tükeldatakse nad ja lastakse kohe tar- vitusele.

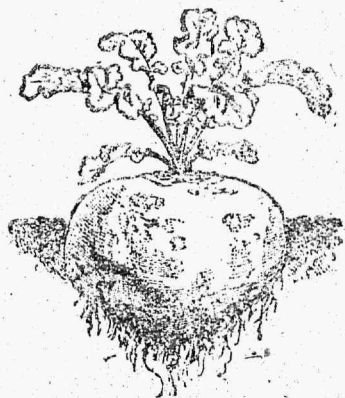

Millised on kõige sobivamad, tulusamad aiavilja toiduks valmistamise viisid?

1. Aiavilja keetmine

Kõige kohasem on tükeldatud aiavili (oad, porgandid, herned, kaalikad, kapsad) väheses võis või rasvas läbi keeta, õige vähe vett juurde lisada ja alles siis peh- meks keeta. Vett olgu ainult nii palju, et kui aiavili pehme on, siis ka vesi õieks ära auranud. Kaua oldi arvamisel, et kap- sast peab tingimata enne toiduks valmis- tamist kuputama kapsa iseloomustava vänge maigu ja lõhna eraldamiseks. Kuid viima- seid saab hästi kõrvaldada sel teel, et keet- mise — aurutamise ajal sägeli keedunõu

kaant tõstetakse ja sellele kogunud piisad ära pühitakse, sest vängelõhnlised gaasid eralduvad keetmisel auruga. Sarnaselt

valmistatud aiavilja juurde, olgu seda siis üht või mitut liiki, näiteks herned, porgandid, oad, lillkapsad jne, võib anda küüma keedetud või praetud sea- või muu liha, talvel mõnda kastet, näiteks praekaste, sidronikaste, võikaste, võib ka juurde valada suula- või pruunvõid.

2. Aiavilja aurutamine

Aurutamiselt ei tohi ära valada, vaid tarvitagu see suppideks ja kasteteks. Aurutatud aiavilja tarvitatakse samuti kui eespool kirjeldatud. Soovitav on esimesel kui ka teisel juhul enne lauale andmist raputada aiaviljale hakitud petersellilehti, kartuli'ele ka tilli.

3. Küpsetamine

Vees puhtaks harjatud kartulid, kaalikad, porgandid, sellerid küpsetatakse panniga ahjus või puhtal ahjupõrardal ning süüakse võiga või külma lihaga. Küpsetatud kartulid sobivad veel lugemata hulga muude toiduainetelega, ning küpsetatud peedid on kohasemad salatiks.

4. Aiavilja stoovimine

Puhastatud tükeljatud aiavilli keedetakse läbi võis või rasvas, lisatakse vähe vett juurde, või keedetakse kohe väheses vees pehmeks. Kaste saamiseks ei lisata tänapäev mitte nisupüüli juurde, vaid toorest

riivitud kartulit ja keedetakse veel mõni minut. Enne lauale andmist riputatakse peenendatud peterselli lehti peale. Sarnaselt stoovitakse porgandeid, kaalikaid, spinaatit jne.

Vastutava toimetaja k.-t.: Visnapuu.

Väljaandja: „Külvaja“ kirjastus (изд. „Кюльвая“).

Ответственный редактор: Г. Вишняку. — Технический редактор: Эд. Юргенфельдт.
Издание № 103. Сдано в набор 3/VI 33 г. Подписано к печати 11/VI 33 г. Форм. 74×105.
1 1/2 печ. л. Кегль 10. 1 печ. л. 85.312 знаков. Всего 106.640 знаков.

Издательство „КЮЛЬВАЯ“, Ленинград 31, улица 3-го июля, № 48

Ленгорлит № 15481. Тираж 2000. Изд. „Кюльвая“. Заказ № 4286.

Тип. „Кюльвая“, Ленинград 31, ул. Дзержинского № 49.

Hind 60 kop.

Ilmus trükist uus raamat:

SIIM SEPIK VALITUD VESTED

Sisui

1. Eessõna asemel. 2. Ei hõbedat, kulda. 3. Kole sõnum. 4. Süütud hinged. 5. Kikeerino „vägimeeste“ artell. 6. Uus taktika ja uus praktika. 7. Luulevaimu lehvides. 8. Mehel oli seitse eeslit. 9. Kana pole lind ega neeger inimene. 10. „Iseisvuse“ kaitsemise eest... külmit jõhvikaid. 11. Eesti kuningas Jaan Esimene. 12. Kuningas Jaan I ja loss. 13. Eestis liigub midagi. 14. Eesti kuningriigist. 15. Miss Estoonia. 16. Koolikatsuja Intelmann. 17. Püksid ja ideoloogia. 18. Kas maksab olla viisakas.

48 lhk. + kaaned.

Hind 1 rubl. 40 kop.

Tellimised saata aadressil:

Ленинград, 31 улица 3-го июля д. № 48
«КЮЛЬВАЯ»

„РАБОТНИЦА И КОЛХОЗНИЦА“ № 50

(Ежемесячный журнал на эстонском языке)

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR